

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО

Навчально-науковий інститут «Академія мистецтв імені С.С. Прокоф'єва»

Кафедра музичного мистецтва

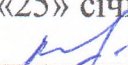

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова Приймальної комісії
В.П. Казарін
2021 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБОВУВАННЯ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 025 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»
(ОСВІТНЯ ПРОГРАМА «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО.
ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ ВИКОНАВСТВО»**

для проведення творчого конкурсу для вступу на навчання за освітнім ступенем
«бакалавр»

УХВАЛЕНО:

на засіданні кафедри музичного мистецтва
Протокол № 1 від «25» січня 2021 р.
В.о. зав. кафедри В.В. Марченко

Київ - 2021

Програма фахового випробування з ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 02 «КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО» ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО. ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ ВИКОНАВСТВО» проведення творчого конкурсу для вступу на навчання за освітнім ступенем «бакалавр». – К.: ТНУ імені В.І. Вернадського, 2021. - 12 с.

Укладачі:

Антоненко М.І. народний артист України, директор Академії мистецтв ім. С.С. Прокоф'єва, професор кафедри музичного мистецтва;
Зосім О.Л. – доктор мистецтвознавства, професор кафедри музичного мистецтва.

Рецензенти:

В.В. Марченко – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичного мистецтва
О.О. Глазунов – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичного мистецтва

Розглянуто та ухвалено на засіданні Вченої Ради Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, протокол № 7 від «26» лютого 2021 р.

ЗМІСТ

I. Загальні положення	4
II. Організаційно-методичні рекомендації.....	5
III. Перелік питань з окремих дисциплін та список літератури для підготовки до вступних випробувань.....	6
IV Інтернет-ресурси програми з підготовки до вступних випробувань	12

Загальні положення

Програма вступних випробувань з циклу професійно-орієнтованих дисциплін для вступу на навчання за ступенем «Бакалавр» за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» (освітня програма «Музичне мистецтво. Інструментальне виконавство») є засобом перевірки якості теоретичної і практичної підготовки абітурієнта.

Мета вступного випробування – відбір музично підготовленої, творчо обдарованої, талановитої молоді, здібної до навчання та професійної діяльності за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Для досягнення мети передбачається вирішення наступних **завдань**:

- перевірка рівня техніки та виконавської майстерності творів абітурієнтом;
- музичних, творчих та артистичних здібностей.

При прийомі вступників на 4-річний термін навчання (на основі повної загальної середньо-спеціальної освіти) проводиться творчий конкурс в два етапи, що включає в себе:

1. Виконання сольної інструментальної програми із трьох різнохарактерних творів, колоквиум
2. Іспит зі спеціальних музичних дисциплін (Сольфеджіо, Гармонія).

До участі у вступних випробуваннях можуть бути допущені абітурієнти без спеціальної середньої музичної освіти, які демонструють високий професійний рівень підготовки.

II. Організаційно-методичні рекомендації

Вступне випробування проводиться з метою виявлення абітурієнтів, які досягли відповідного творчого рівня та володіють необхідними знаннями для подальшого вдосконалення професійної діяльності в галузі музичної культури.

Під час випробування абітурієнт повинен

Знати:

- предметну область та розуміння професійної діяльності
- художньо-естетичну природу музичного мистецтва
- музичну термінологію
- теорію музики, основи гармонії, сольфеджіо, поліфонії, аранжування.
- історію музики, виконавців та композиторів.

Під час випробування абітурієнт повинен

Уміти:

- демонструвати достатній рівень виконавської майстерності;
- читати з листа, писати музичний диктант;
- демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом на належному рівні під час виконавської діяльності;
- оперувати професійною термінологією;
- органічно поводитись на сцені, володіти сценічною пластикою й сценічною ритмікою;
- обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для демонстрації;
- демонструвати під час виступу власне творче бачення музичних творів;
- співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння;
- використовувати музично-теоретичні знання з музичного мистецтва у виконавській діяльності;
- демонструвати володіння музичними навичками в процесі створення виконавських інтерпретацій.

III. Перелік питань з окремих дисциплін та список літератури для підготовки до вступних випробувань

I тур

1. Виконання сольної інструментальної програми з трьох різнохарактерних творів
2. Колоквіум.

II тур

1. Творчий конкурс зі спеціальних музичних дисциплін (Сольфеджіо, Гармонія)
-

I тур.

1. Виконання сольної інструментальної програми з трьох різнохарактерних творів

Всі визначені твори повинні бути різнохарактерними

Програма має містити наступні твори:

- 1) поліфонічний твір чи I частина класичної сонати у формі сонатного алегро;
- 2) два віртуозні етюди;
- 3) концертна п'єса так званої середньої форми (балада, скерцо, рапсодія і т.д.).

Допускається виконання в супроводі концертмейстера.

Під час виконання сольної інструментальної програми (напам'ять) екзаменаційна комісія враховує комплекс професійних даних абітурієнта:

- вміння створювати органічну музичну форму, передавати жанрові та стилістичні особливості виконуваних творів;
- належне володіння техніко-виконавською майстерністю;
- виконавська індивідуальність, артистичність.

Для проходження вступного випробування кожному абітурієнту відводиться до 15 хв. часу на сольне виконавство.

2. Колоквіум

Метою колоквіуму є виявлення інтелектуального рівня абітурієнта, його ерудиції в питаннях мистецтва, культури, тощо

Вимоги колоквіуму:

1. Стисла розповідь про композиторів та про твори, виконані під час першої сесії творчого конкурсу: охарактеризувати тему, обраний стрій і стилістичні риси даного твору, дати обґрунтування своєї виконавської інтерпретації.

II тур

Творчий конкурс зі спеціальних музичних дисциплін

Сольфеджіо (усно, диктант), Гармонія (усно, письмово)

СОЛЬФЕДЖІО

Вступник виконує:

Письмово: запис музичного диктанту у формі однотонального періоду з хроматизмами, відхиленнями в тональності I ступеню спорідненості. Час виконання 30 хвилин. Кількість програвань – 10.

Усно:

1. Сольфеджування одноголосих номерів з листа.
2. Інтонування
 - а) інтервалів – чистих, великих і малих від звука і в тональності, характерних інтервалів та тритонів із розв'язанням;
 - б) мажорний і мінорний тризвуки та їх обернення від звука, зменшений і збільшений – в тональності, з розв'язанням.
 - в) 7 видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений) від звука; D7, SII7, DVII7 – з оберненнями в тональності з розв'язанням безпосередньо в тоніку або через певні обернення D7.
 - г) ладів від звука: три види мажору та мінору (натуральний, гармонічний, мелодичний), двічі гармонічних мажору і мінору, ладів народної музики.
3. Слуховий аналіз. Визначення на слух:
 - а) інтервалів: простих і складених, характерних (2 пари) з розв'язанням, тритонів з розв'язанням.
 - б) 4-х видів тризвуків, мажорний і мінорний з оберненнями, зменшений і збільшений з розв'язанням у мажорі й мінорі.
 - в) 7-и видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений). D7 з оберненнями, SII7 та DVII7 з оберненнями і розв'язаннями через певні обернення D7.
 - г) ладів: трьох видів мажору та мінору (натуральний, мелодичний гармонічний), двічі гармонічних мажору та мінору, ладів народної музики; мажорної та мінорної пентатонік.
 - д) найпростіші гармонічні послідовності в чотириголосій фактурі, які включають головні тризвуки, їх обернення, K6/4, D7. Послідовності можуть бути у формі речення або невеликого періоду.

ГАРМОНІЯ

Вступник виконує:

Письмово: гармонізація мелодії у формі однотонального періоду з альтерацією, відхиленнями в тональності I ступеню спорідненості. Час виконання 60 хвилин.

Усно:

- а) побудова вказаних акордів, включаючи альтеровані (з подальшим розв'язанням можливими способами);
- б) імпровізація модулюючих побудов (у формі періоду) за визначеним тональним планом і способами модулювання (із застосуванням неакордових звуків);

- в) гармонізація на фортепіано мелодії, з застосуванням відповідних функцій, відхилень та неакордових звуків.
- д) усні відповіді на запитання з теоретичного курсу гармонії у повному обсязі програми спеціального курсу середнього музичного навчального закладу. Абитурієнту можуть бути поставлені питання з елементарної теорії музики та музичної форми,
- е) домінантсептакорд і його обернення. Септакорд VII ступені і його обернення. Септакорд II ступеня і його обернення. Септакорди I, III, IV, VI ступенів мажору і мінору, V і VII ступенів натурального мінору та їх обернення.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АБІТУРІЄНТІВ

Здібності абітурієнтів, виявлені під час вступного випробування оцінюються від 1 до 200 балів.

У першому турі – 200 балів (сольна програма, колоквиум).

У другому турі – 200 балів (іспит зі спеціальних музичних дисциплін: Сольфеджіо, Гармонія).

Максимальна сума балів за вступне випробування вираховується як середнє арифметичне з підсумку балів за перший і другий тури – 200.

Критерії оцінювання I туру

Бали	Критерії оцінювання підготовки абітурієнта
1-99	Абітурієнт демонструє низькі технічні дані інструментального виконавства, не володіє навичками. Не має відповідного комплексу музичних здібностей. Творчий потенціал низький для подальшого розвитку у відповідності до вимог програми навчання. Виконання музичного твору виявляє не сформованість основних виконавських умінь, містить суттєві текстові, технічні, інтерпретаційні помилки.
100 – 139	Абітурієнт показує елементарні навички володіння гри на інструменті. Художній зміст виконуваного твору не розкритий у повній мірі. Виконання музичного твору демонструє володіння інструментом, проте поверхове опанування твору, слабку виразність виконання. Виявляє значні текстові, технічні, інтерпретаційні помилки.
140-179	Абітурієнт добре володіє технікою гри на інструменті. Емоційно відчуває характер творів, що виконується. Присутні незначні виконавські огріхи. Виконання музичного твору виявляє достатній рівень володіння інструментом, демонструє осмисленість, достатній технічний розвиток, достатню інтерпретаційну самостійність.
180-200	Абітурієнт виявляє вільне володіння інструментом, техніка виконання яскрава, рівна, присутня індивідуальна, яскрава манера виконання. Вміло реалізує власні творчі можливості. Демонструє всю глибину авторського задуму твору. Виконання музичних творів виявляє належне володіння інструментом, осмисленість образності виконання, розвинутий технічний апарат, інтерпретаційну самостійність. Інструментальне виконання демонструє сформованість та свідоме використання навичок, здатність здійснювати самостійну інтерпретацію, досягати виразного виконання.

Критерії оцінювання II туру

Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання підготовки абітурієнта з спеціальних навчальних дисциплін
1-99 балів	Відповіді вступника при відтворенні навчального матеріалу елементарні, фрагментарні, зумовлені початковими уявленнями про музичне мистецтво, основи теорії музики. У вирішенні завдань вступник не виявляє самостійності, демонструє низький рівень умінь з музичної діяльності. Вступник володіє окремими поняттями та визначеннями, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення теорії музики.
100 – 139 балів	Вступник володіє певною сукупністю музично-теоретичних знань, відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не обґрунтовуючи взаємозв'язок між ними, знає та може сформулювати з допомогою викладача окремі теоретичні положення за словесним формулюванням і, навпаки, припускається помилок, які повною мірою самостійно виправити не може.
140-179 балів	Абітурієнт знає і може самостійно сформулювати зміст основних категорій теорії музики. Самостійно характеризує основні музично-теоретичні положення, застосовує знання у стандартних ситуаціях та спроможний навести приклади їх застосування. Виконання музичного твору виявляє достатній рівень володіння інструментом, демонструє осмисленість, достатній технічний розвиток, обмежену інтерпретаційну самостійність.
180-200 балів	Абітурієнт має глибокі, міцні і систематичні музично-теоретичні знання, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно проілюструвати основні положення, використовує здобуті знання і вміння у процесі вирішення поставлених завдань. Відповідь вступника відрізняється точністю формулювань, логікою, достатнім рівнем узагальненості знань.

У загальному підсумку: сума балів за вступне випробування вираховується як середнє арифметичне з підсумку балів за перший і другий тури

- абітурієнт, який отримує середній бал у межах від 100 до 200 балів потрапляє до списку на зарахування;
- абітурієнт, який отримує середній бал нижче 100 балів, до списку на зарахування не потрапляє.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Абдуллина Г.В Систематический курс занятий сольфеджио: метод. пособие для музыкальных вузов СПб: Композитор – Санкт-Петербург, 2005.- 116с.
2. Багрунов В. Азбука владения голосом. СПб: Изд-во «Композитор», 2010. - 220 с.
3. Буцяк В.І., Турко Н.Є. Розвиток фортепіанної техніки на початковому етапі навчання: навчально-методичний посібник – Рівне: РДГУ, 2017, -59с.
4. Виноградов Г.Ф. Учебник гармонии и сольфеджио.-К.: Муз. Україна, 2003
5. Генезис і функціонування музичних інструментів (бандура, баян, гітара, скрипка, фортепіано): Навчально-методичний посібник / Уклад. В.І. Буцяк, Н.Є. Турко, Л.А. Пастушенко / – Рівне: РДГУ, 2018. – 72 с.
6. Давидов М. Основи формування виконавської майстерності баяніста: підручник для муз. ВНЗ та училищ. - К.: Муз. Україна, 1983.
7. Должанский А.В. Краткий музыкальный словарь.- СПб: Лань, 2003
8. Калашник М.П. Уроки елементарної теорія музики: Навчальний посібник - Харків: Фактор, 2004.
9. Крижановська Т.І., Лосєва Т.Ю. Теорія музики навчально-методичний посібник. Таблиці, схеми, практичні завдання, контрольні тести.- Рівне, 2007
10. Лисько З. Музичний словник.- К.: Муз.Україна, 1994
11. Люш Д. В. Розвиток і охорона співацького голосу. Київ: Музична Україна, 1988. 138 с.
12. Методологическая культура педагога-музыканта: учеб. пособие для студ. высш. пед. Учеб. заведений / Под ред Э. Б. Абдуллина. – М.: Академия, 2002. – 272с.
13. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва. Київ: Музична Україна, 1985. - 80 с.
14. Н. Мясоєдова, А. Мясоєдов. Пособие по игре на фортепиано в курсе гармонии – Москва, «Музыка», 1986, № 56 на с. 59, № 76 на с. 75-76.
15. Павлюченко С. Елементарна теорія музики. -К.: Муз. Україна, 1990.
16. Побережна Г.І., Щериця Т.В. Загальна теорія музики. Підручник. - К.:Вища школа, 2004.
17. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання. – К.: ІЗМН, 1997.
18. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: навч.-метод. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 640с.
19. Сапожник О.В. Сучасна популярна естрадна музика. Київ: ДАКККІМ, 2000. 66 с.
20. Смаглій Г.А. Маловик Л. В. Основи теорії музики. - Харків, 2004.

21. Смалько М.Ф., Яковенко Л.П. Самостійна робота у фортепіанному класі. Робочий зошит I курсу «Основний музичний інструмент». Навчальний посібник для студентів I курсу вищих мистецьких навчальних закладів освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» та 014 «Середня освіта. Музичне мистецтво»/ М.Ф.Смалько, Л.П. Яковенко. – Рівне: О.Зень, 2016. - 104 с.
22. Шип С.В. Музична форма від звуку до стилю. - Київ, 1998.
23. Юцевич Ю.Є. Музика: словник-довідник. Тернопіль: Навч. книга-Богдан, 2003. 352 с.

IV Інтернет-ресурси програми з підготовки до вступних випробувань

1. <http://library.rshu.edu.ua/>
2. <http://www.info-library.com.ua>
3. <http://www.lib.meta.ua>
4. <http://www.lib.ua-ru.net>
5. <http://www.nbuv.gov.ua>
6. <http://www.osvita.org.ua>
7. <https://pidruchniki.com/>
8. <http://www.toke-cha.ru/penie.html>

З рекомендованою літературою Ви можете ознайомитися в читальному залі наукової бібліотеки